BKSH

LETRA

E COTNIIS ARCIPESCKVIT

T'SCKODERS

PASCKO GUERINI

POPUAIT T' VET.

BKSH

PASCKO GUERINI

per hiir t'Tenzot e t'Selliis sceite Apostolik
Arcipeschvi i Sckoders

**Gjeç Priftniis t'nanzrueceni e gjeç t'kcelcenve fort t'dascun
Scenet e bcekim.**

N'fest t'Scëitit Sc'Josef kroat t'Kombit sciiâ nen hija t'cilit nâ me sciti-rel t'posacem kena pas rânnen kenyel e kiä Donnesë Ecen, jave, o lirt fort t'dascun, ju kena pas ciuo gnâ leter t'en ciebanore per me nan ur-soe per do usâe t'ena ci lecâne per mas ate i ciuo fmiit n'scôlë ci mbâen n'kët scekor prej Hucûmetit t'Italie. Na u ngusciûne tëmrra kui marr vesct se letra e jon kaa rudë per me ciuo n'vend mennin t'en.

Mas ai voktë ciertrame tiera t'Seliis sceite, kena leciun per gjaakcen kem ciuo pesaco Nere, ezë do vakina t'reja ci kan ciâue, na kan me gucdi saa mir e saa me cuugh kena punue, e na mussin mënnen mâ da-ha per me zëe papuâin t'en, ci t'a main arzuimen ci kena kaa. Per kët meraam duna me ju kcezue do mesme t'ucociane ci perkasin n'kët ma-de, por mas por na do hatri nie kan gavasp do kanueretiunerte ci na kis-ne ciliu t'ziiâ na perpara i kcenn pas mennue e lerecâ me sepert para t'Minit Zot, ci mos me fal me faj kah ana e burgë t'Gadumdekut ci na lik, kul lapeue u kah vetemghimi e kah liriat.

Mas per azzoi lamke " c't'arse kaa kia sckool t'Italies? e anue nuk jan pai lafë e pui nuisk ci i mane Berenuii ju kaa lcin klii scokeriit?„ — Per me marr vesct c'far koretë kan kia arsie, dahet mâ por me necnnue me scim jas e c'far meramit kaa kia Sckoolë. Gni Scenni sekuiarse t'anec-tasecin i kisete kaa righa Dasketii t'Italies ci sikur kan punue do kradiai tiera, ezë si t'mannobel me gruse e me amim per me i mal n'kem e me laicin Sckoolt ci Missionarit t'Italies n'Orent (prej s'kennë t'dërit) i kan marë e ci dalue t'dobisme per me hap glaiken italiane.

Kcua e Hucûmetit doset mâ me me ngreh Sckoolë te veta m'at mrek e m'at moster ci kisete tencdue e uranue n'Itale, derek mas mimese e mramese ci kan Framassoit me fiâ e me niet si me dari e me ci fa-rel Feen Scëitie.

kut kaa per t'u hap zaa sodit sada fort e mâ fort, n'mos ju lafft ciairo e demon. E per me sennose gni varr e nxun dobel me pri si t'ngjanshet e t'keeia n'cimne?

E prif munnet tiri me pelrise me sepirt lot se t'lemehemit t'skhoña ci kiesa se fort o kaa bâa lanôt si munnet niri me sepirt me ju bâa krah e ustin? Nuer tera nahije o mamleste vet katolik sekuñvar uuk ken mekajet pas bâa, e per hargime t'rama s'kursehen per me cel shoñ ci t'jeen mos menaiet e nietë t'Scëtes Kise, bai e lea kabuñ me nuei mangat per dobi t'zaaa ci da'in prej shkoñave tera temelanne me ntâ seneu Cerlmenta.

E n'Vlian t'en lin pas Na gnat t'nir ci gnoi e fisnnola gucia, a nxun sa poeun cênra per me t'mal krah e naien ati meinit ci kaa mielin e sii me fiof gnoon kah asa e Fes? E per s'kuft ci prej kfene shkollave da'in diea dobi, kto jan dobi t'sekuñâ, o kumna kleni e laflos mitit Krishtit "*Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur?* Matth. C. XVI. — "C'dobi per niri se fiton mbare gnuu dergniam, kuur sepirti i si kaa gelte..!

Sebet t'uaj per sat t'mira kan anti naepit saa cuore kan lâa kabuñ per me reil niraam e kiesdaecim t'Fes? e tas ju koni mo bâa kabuñ ci gni niraac kei sojt t'ciartet e t'prised per gni t'sokne dobi t'sekuñ nneper sebet t'helmit ci ci peraekon e carolit uemen e cênrea e vladit t'ant? — Je mnnorni s'ju gerapet ci a hei t'klaso arsimave t'sekreta t'dobis sekuñit kan nan Ipeskeit e Selja Scëte.

Gene nuk fect per t'e hesse ci prej shkoñave, ci tase saa viet jan ngreh per t'mir t'vodat t'kerlennit t'un, mos t'keen daal dobi t'zaaa ci munn t'perkeshen me dobi t'skoke t'Italee. E kah ana e dobia t'sekuñit, t'kenâ uctaj n'Cotu i zift kaa cahen me sepcitne gni kah sekuñ zocet e fselimt ci hieâ niri per hater t'ti, madan-pse hatti i Fes tset hatr i Cotit; e tek e nimmin kan Eoit shkoñ me i siéâ per n'ninpeshit punt ci jan nune me goder t'sepirit. — Prep a nxune nuk fecti gni e mir e madhe n'e pas niri cênren mbit tui menuar se kaa marre gni boeg t'maaa per t'zlia Prenria do t'i sepin Scëtit porasp t'raun n'kah t'rnluait e t'ninuit t'vladit t'ret? — Gni e mir fieber ci del prej skokere katolike jan undi e pesonse ci nxohen prej miesetrave per her e dobii t'sepirtrave ci i kan n'keides. Sebet ci kei hesap e kot kasmat t'sorsezera t mitmit e t'terbietit t'Inâre Repuñbart e Kurenafit nuk e lâan per rnnopiti dobii t'sekuñit, per sakke per mos t'maten dobii t'sokorit e per aneer t'Eoft t'zilâ jan kestine si llunnetlâ e si Pontaor t'ti. E kuse o di saa e saa prej kti sekñit e prej gneñ jan senflne me sepirt nneper sebet t'maimeve e t'nashatevo ci kan pas ne ri t'ret e prej uraive t'zeela ci jan nxun per lâ?

Ne e uram na del kuse, e sa nxoi: pse me prit deri tase per me fal

Per ket mode u bâ mukajet ci me ju lîa gni gêm i maδ, demek si mîδu e trocinn mâ lira, e giaa kiö pare e maδe n'sepin t'asai Naltijes se verfune prei bidaadese t'rânm e t'pagaduna.

Tese pra n'at bised ci bânë permi ket mode per me i ṅan arsye Mieśirit t'vendit, mer sa e sâ fie e t'ceca e neapecili t'merdhis sanobet acik e pa parlo ci moroni i ktune sekolve fset me *bâ hacer e me yertu niere mâ t'mir, t'ditur t'ju pusonit mesnia kret se ndit mâ i moranti i mirit do t'jet nser do pos mâ t'ndie e mâ t'vecua se pusi e pa krete t'sepirit e t'Mesetarit*.

Kiö bised nidsun ksi sajil, skursë fort mir e kan vûe hesap do gazeta katolike, sekrep n'ket menn ci m'e rril maseu e ree betan pen Zot e pa Besim. Duan kio niere me bâ hacer gni tahsen t'ri ci mos t'kent gni as per Fee as per t'Madhin Zot, e peramsë as per sepirë as per at jet, per t'kent sadê n'kuiδes me bâ cefin n'kët jet si t'kruke mâ e mosia mir, betan siker e kan sehtit.

Per me krue ket moramen si asokei m'rit bisedi do t'vêhet mukajeti i marifetosem i Mieśirit t'sekolës; demek si t'i ta hesapi do t'manohet nat e sai fmiëve n'mëane e n'sëmer kio maime me bisel e me mukajete e sosibate, e me anim t'librave t'sekolës ci dahen e per nxënen e n'bater emer, me t'zbat atne ci nuk jan t'bek e t'kanoscem i citet betoi me maime t'rrêsenme, me vakitin t'gaduseme ci kalrohen per candi m'inaad t'Fees e t'Mesimeve t'Scêtes Kisa e t'Vikarit t'Knscit.

Naer kta msime e vakitin levdohen e unerohen me nâm do niere ci i kan ras hasein Fees, niere ci jan mârre e hupi i zeuti, e n'câs per t'hapseti e pas t'ecea e per insad kunnra Fees, e nameci lëhen mas sepinit e n'hanes Scêtnit e Kises, sadê ci kan ken drita beire e dalja e cerd per pun t'veprave t'mira, t'serepit, e t'derdunis e t'roret ci kan la e per hatar t'scaucit.

Tese pra a s'asue fset kione mfala e dalija e maδe ci pas ktune sekolve do t'i dalin popoiti t'ea! — "Non potest arbor mala bonos fructus facere" Matth. C. VII. Pra Krisëti n'Ungjill: "nuk mundet lâsma e keco me lîa pêm t'mira, e prei frutave t'tune kemi me i dit e me gnoft..."

A s'âset gni e kose e gni ciud e maδe ci n'gni popoll dert tese n'cka e n'nâm nuk perjasila kah ana e Fees e t'diciozinë e per dashni t'ngulun per Kiseen Scête e per Scêtin At Pap, t'zana vesin gni bian kah do t'dalin dikuur fraie se t'ninjosela kunnra Fees e kunnra veprave t'mira? Nuk viin m'u rrit e m'u gabue: ciruku ci rrez e del prei ktune sekolve kaa fisso e vën tui u rrit e tui u selue per dit mâ fort, e Na si gjuhmoar Mosdenija e jon ci n'ket mode kosa fak e hosann per me gni e n sobete per me gnoft punon si â pergnimenn, po ju kahsoim acik e tade pe ja lâin, e jena n'drei t'maδe ci per dit mâ fort ka soi ciaru-

kut kan per t'u lap mas sodit mâ fort e mâ fort, s'mos ju bâft ciare e dernan. E per me scnosë gai varr a ккum duhet me prî ci t'sgionohet e t'kzeln s'ciane?

E pośë mundet niri me pelcien me sepirt kot sot t'lenuόrunś t'scholla ci Kisia ne fort e kaa bâ lanët s mundet niri me sepirt me ju bâ krah e mnio? Nuk ilem mbija e mundeśe vet katolik sckuλane nuk kan mikapët pas bâ, e per hangine t'ramne s'kurschen per me ol scoλ ci t' jen mas mundeś e mirë t'Scëλes Kisa, lui e bâ kabukλ me anci mugël per dobi t'maaa ci dain prei scholaxe tona terrebuame me nië ueza t'scirnula.

E n'Vënn t'on tui pas Na gaat t'mir ci gaoś e diernin giuna, a ккне na pnaon cimea per me t'mos krah e naitu nië mëndit ci kan neśn e eë me ôof giuhen kah ma e Fesë? E per ni kieft ci prei klane sekoλave dain disa dobi, kio jan dobi t'sckuλa e kunsen klane lëftuo mëimi Krsctië "*Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur?* Matth. C. XVI. — "C dobi per niri se ftoe makaro gjaa dergnian, kur sepirti i tii kan gelor,,?

Babat t'unj per saa t'mire kan niri, saa cnsze han bâ kabunë per me ruî mirasin e kuschtarim t'Fesë e tasi ju keni me bâ kabunë ci gni mirne kui sojit t'cartet e t'prac per gni t'sekret dobi t'sechuëit nueper sebet t'helmit ci ci perschon e ciorrdë mundu e cimren e Vëdë t'uni? — Jo nuk e s'jan gëngjël ci s'hak t'klane arsmave t'sckrola t'dobis seckuëit kan nau lpsckolt e Selja Scëtie.

Gonë nuk âset per t'u besue ci prei sckoλave, ci tasc saa riet jan agnë per t'mir t'verfet t'Ascteninit t'on, mos t'keen dua dobi t'mзаs ci mun t'perkehen me dobi t'sckoλe t'Babs. E kah ana o dobia t'sechλë. t' kesi undaj n'Scotu i zii kaa colon me sepedise ceë kah sechλe ccucë e fschtinë ci hiek niri per hatër t'li, madaneysé hatri i Fees âsët hatri i Zotit, e tek e mramin kan Zot cakon me i siek per s'mrapsitë pank ci jan mas me gelë t'sepirtit. — Prep a кκue nuk âsët gai e mir e maзe m'e pas niri cimren rahat tui mennue se kan marre gni borg t'maзe per t'sile Pcania do t'i sepie Zotit gevap t'rân n'hak t'ritunit e t'msimit t'vladit t'vet? — Gai e mir tieter ci del prei sckoλxe katolike jan unt e posacme ci лкoλon prei mesctrace per heir e dobi t'sepirtnore ci i kan n'kuiλes. Sebeti ci ket hesap e ket hesmet t'corsecm t'meinit e t'terbetit t'Imire Regaλtaart e Kurenetit nuk e kân per nnegie dobi t'sechλit, por saλdo per mâ t'maλen dobi t'sciocë e par nauer t'Zotit t'zâit jan kusctue si Hemetcii e si Puntoor t'tii. E kuse e di saa e saa prei kii sechrit e prei gneli jan scelbue me sepirt nneper sebet t'mëneve e t'naibatere ci kan pas ne ri t'vet e prei uratse t'zeda ci jan лкзn per tii?

Ne e mram na del kuse, e na лкот: pse me prî dari tasc per me fol

ka sejš e je cilse na fisin?

Se n'ãu fiš pasa e kana schkãre. Na s'kesa prîa bû difun me dhas manner t'pasqekirun t'an e s'kesa puscino ne kecino e me dodua me i nasl Priant mos t'i vuin funiš aner atò schkoû. Per n'kast ci per da mescra t'fortis jena tasč pennes me nsa scieraghiune t'ninas, salute e tee tera e peure e sua rietve na kan mass mernun per mes me i haut rala, kto schoû e ma kalzae acik borgis e rãn ci i ka primt keh sqarte t'etin borg ta'e ciart nsk mum t'karu hine e pies aner Sakramenne t'Kses.

N'kat menuim kena voit masi kel pun e kena teresh mir, pas keu scta mun pri nuq mernmi o hatul sent, por tai pas aner sin sãdá t'miren e vetel e kua Gnges ci Nere Emi na kaa lau nmasel, e per hater t kua t'mire e dubis pun hener me hiek e far do t'kerel e me anr unã jeten. Etura na ãaot per porong t'Gelum..kut t'an ci da t'i sapim ficã, e nuk *dona* ci i Lena me ne i pas aner sia uoš fisl ci dikner pal ããu do Coliaire kot, por s'kesin jila cia kaur kesin borg mo e bla e kaur kisin borg me e lu gau Grgen e set prei seciane. E pergiendu persñ kul borgin t'an e per nui borgin e prinne sclum kor na ulia ne cui Papa i sacem Leoni i XIII, tui nis lô prei Leters t'pse ci pat ciau gjaa t'kanecre katoik n'vist 1878; n't cien Leter ããot se Lorpi i pomsem sõrt ci m'u mmmue me pãa fuse t'arjeril e me pãa karel t'ahners zhilã mdmi e terhicii nuri schoiñ t'i usbin kroit Fees katolik, e per kel pun do t'esiãiua se mor fort sza mis fort amnel e Fees jan tai u mumnoo per me i ciart me mumne t'rãscrne e t'selremis roecl e gonna t'umres ree. E n'gai Leter ciui prei Sešiã Al Pep Ipeschku e t'Frias n'sonne 1884 n'hik t'schukec t' Unitett, sikur keel pasa e jon, ããot ci Kiara gisamen e pas perle i kaa kia laed kta schoũ, e ci Frania hem prei Ligel t'Soll hem prei Ligel t'Natars kaa me borg aa u mumnoo me i gel fmire schoõ ci t'jemn per hair t'Fees e t'sepirit, e prei kuo Ligel s'um t'epel kuer far immit, ããot Papa Sešit.

N'mu t'Hurat ci kaa sekte, hane gnsl dit ci na kethne Letrea Con per mi kel Lesap, demek me 19 ci dael faas o t'Lumnuenal Patriark Sešil S.'Jerõ, Leoni i XIII diste gai Leter Ipeschkvve t'Orientit; e n'at Leter persit tri muner mia t'parat per me mail e me rrit t'miren e Fees. E dala tanner ci difton fuel ci me mail e me sciamue schoã te fmire t' zral i kan n'dor alã ci jan kesclue Eñst "Sepse, ããot Papa Sešit, sesu acik sua pun e nevojsme kaka ci fmija ciase n'vogeli mos t'erlet me kurzgni mira ci t'jest kunru Fees katolik, schoõ ci *t'ãsi e territ*, tui pas nefus t'maa per sconii e per pare ci kan, mundohee per dit me gjaa gioss per me e kras meramia e vet. Duhet pra pas demen ci ner schuru t'gnema te fmire t'sctihet dasciuja kah Feja, e moinet e para t' jeve Sermaocta e pas lile, me munner ci prei tuuve t'sehen me hatrie e

me e mail sikur duhet Feen katolik.,, E kta Papa Scnit [illegible] kta scholl t'jeen bâ teshin Regullarve. — Prep Leoni i XIII nep pare per me i ngrit scholl katolike t'fmire n'Rom per me i ree kuerres scholl-ve t'Hasmenit. E n'gni leter te Kardinal Vikari fort po lavdon zellin e Roms ci per ket moram nimuin me pare.

Prep n'mai t'Majit t'keni siome kiè lecit prei Scitis scite gni dilim i po-sacem i Kardinal Prefetit t'Propagande i ziò tu lavdue zellin e Ipeschvive kah t'kruemit e kiii borgit, gnef kuemen ci kan, sikur n'besop t'on, me ba sie-ren pra stfac per me ju hek mènnen ci mos t'cicin fmit nner ata scholl ci kisen scitte i kan bâ krèt. — Mas ersakut t'kisne muenerit u bane o-meremme t'pesarme prei Koncilere ncnlicetiar ci u nilonne nner scium vend.

Gnasctû ciste n'senne 1871 i diti Koncil i Scopnis, gadi tui pas nner sfu cia kisele per t'bâ vaki nner kiè viet kta n'Scoder, kiste cil gni krue e Pins pernii scholl t'Vogla e i porosite Ipeschvit ci me i cil a me i lan n'dor t'ungni Urenit Regullaar; e vèn me beeg ci me i hap sfat abula nner scholl finja t'jeen mase ne [illegible] t'nana, se je n'e'far do munerit; nner pun t'Fees, *o kiè t'latinis e t'jeen uncerne nlivrè i pekel.* Animla po-rositen Prifnit e Famullive ci t'mundohen me i zee Prinst t'bâhen basck me gairet e feimini m'gni mode kaa t'nerojsemo, *abska vierit e nerepret t'kiè rezkàit mos t'zierin dobi nner meremo t'sela prei poapullobut t'katolikne t'pisiua e fosek n'bak t'Fees.*

I mrami Koncil ci u bâ viet n'Scoder e kaa pelcise kreit ket unner-tamme, o kaa setue gni liater t'vemi ci me vaki kaa per t'u lecit.

Viia pras me i mennua mir, u me i scdii n'krne fall ci u.aot Krisctit n'U-ngjill: *Qui vos audit, me audit, et qui vos spernit me spernit.* (Luc. X. 16) Ai ci nnighion ju (Kiseen) nnighion mue, o ai ci perbuc ju (Kisen) perbue mue. Prep i do vêa scit atone fiale liera ci u.aot Krisctit: *Si autem Ecclesiam non au-dierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus.* (Mat. XVIII v. 17) Per n'mos nni-ghioft kusc Kisen, ai do mait si gentil (i pas fee) o publikan (mkatnuer).

Me uchat ci ju me vnimet keni me i pelcise kto mâme e ciortime t'ona, ci ju kena san per t'verteben t'meen t'u, po ju napim si Ciebani i scpirtave Beckimin t'on.

Scoder 15 Guet 1898.

† Pascko Arcipeschvi.

BKSH

BKSH